

АДАПТАЦІЯ НАУКОВО-МЕТОДИЧНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДГОТОВКИ ВІЙСЬКОВИХ ПСИХОЛОГІВ ДО ВИМОГ ВІДКРИТОЇ ОСВІТИ: КОНСТАТУВАЛЬНИЙ ЗРІЗ

Ольга УГЛОВА, науковий співробітник відділу наукового інформаційно-аналітичного супроводу освіти Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського, НАПН України, м. Київ, Україна.

ADAPTATION OF SCIENTIFIC AND METHODOLOGICAL SUPPORT FOR THE TRAINING OF MILITARY PSYCHOLOGISTS' TO THE REQUIREMENTS OF OPEN EDUCATION: A AS-IS MEASUREMENT

Olha UHLOVA, Researcher at Department of Scientific Information and Analytical Support of Education, V. Sukhomlynskyi State Scientific and Educational Library of Ukraine, NAES of Ukraine, Kyiv, Ukraine.

e-mail: ural140466@gmail.com, ORCID ID: <https://orcid.org/0000-0002-5888-5142>

Сучасні адаптивні процеси в освіті зумовлені стрімким розвитком цифрових технологій, трансформацією освітнього середовища та зростанням суспільного запиту на відкритість і доступність знань. У цьому контексті особливої актуальності набуває підготовка військових психологів, професійна діяльність яких пов'язана з наданням психологічної допомоги військовослужбовцям у кризових, екстремальних та бойових умовах. Якість такої підготовки значною мірою залежить від стану науково-методичного забезпечення та його здатності адаптуватися до вимог відкритої освіти. Сучасний освітній простір вимагає інтеграції цифрових технологій, модульних програм та міждисциплінарних підходів для підготовки фахівців з високим рівнем професійної компетентності [3].

Проблеми доступності та актуальності освітніх матеріалів можуть знижувати ефективність підготовки цих фахівців. Підготовка військових психологів потребує методичного забезпечення, що поєднує психологічну теорію, військові стандарти та принципи відкритості [1].

Нами було здійснено констатувальний зріз стану науково-методичного забезпечення підготовки військових психологів з позицій відкритої освіти. Проведений аналіз показав, що більшість навчально-методичних матеріалів з підготовки військових психологів мають традиційний характер і представлені у вигляді друкованих або закритих електронних ресурсів. Використання відкритих освітніх ресурсів є епізодичним і не має системного характеру. Лише окремі курси включають посилання на відкриті онлайн-матеріали або електронні бібліотеки. Виявлено також недостатній рівень методичного супроводу викладачів щодо створення та адаптації відкритих освітніх ресурсів, що ускладнює їх інтеграцію в освітній процес. Водночас наявні напрацювання у сфері психологічної допомоги в умовах війни та криз можуть стати підґрунтям для формування відкритих навчальних модулів і спеціалізованих цифрових ресурсів [2].

Важливу роль у подоланні зазначених проблем відіграє діяльність Державної науково-педагогічної бібліотеки України імені В. О. Сухомлинського (ДНПБ України), яка упродовж останніх років активно розвиває напрями інформаційно-аналітичного та науково-методичного забезпечення психологічної науки й освіти. Аналітичні та інформаційні матеріали ДНПБ України виконують функцію відкритих науково-методичних ресурсів, які можуть бути використані у підготовці військових психологів [4, 5]. Вони забезпечують доступ до актуальних вітчизняних і зарубіжних досліджень, систематизують наукові підходи та практичні рекомендації, сприяють формуванню цілісного уявлення про сучасний стан і тенденції розвитку психологічної науки.

Отже, проведений нами констатувальний зріз стану науково-методичного забезпечення підготовки військових психологів засвідчив необхідність системної адаптації навчальних матеріалів до вимог відкритої освіти. Також було виявлено недостатній рівень методичного супроводу викладачів щодо використання відкритих освітніх ресурсів і результатів інформаційно-аналітичної діяльності наукових установ. Водночас системне використання ресурсів ДНПБ України в освітніх програмах може сприяти подоланню зазначених обмежень, підвищенню наукової обґрунтованості та актуальності навчального контенту. Отримані результати підтверджують наявність суперечності між потребою в адаптивній, відкритій освіті та реальним станом науково-методичного забезпечення підготовки військових психологів. Подальша модернізація цього забезпечення має бути спрямована на розширення використання відкритих освітніх ресурсів, зокрема інформаційно-аналітичних матеріалів ДНПБ України, розвиток цифрової компетентності викладачів і формування відкритих освітніх середовищ. Реалізація зазначених напрямів сприятиме підвищенню якості професійної підготовки військових психологів і їх готовності до діяльності в умовах сучасних адаптивних процесів в освіті.

Список використаних джерел:

1. Іванова Т. М. Методичні підходи до формування психологічних компетентностей у військовослужбовців. *Психологія і суспільство*. 2019. № 2. С. 35–47.
2. Мазуренко Л. Рольові ігри як метод освітньої підготовки військових психологів. *Перспективи та інновації науки*. 2024. № 6. С. 268–275.
3. Петренко О. В. Відкрита освіта як чинник модернізації підготовки фахівців у Збройних Силах України: монографія. Київ : Академвидав, 2020. 248 с.
4. Підготовка військових психологів у системі української освіти через призму історіографії (1991–2024 рр.) : бібліогр. огляд / уклад.: Я. Пилипчук, О. Углова. *Віртуальний читальний зал освітянина. Рубрика «Освіта і наука в умовах війни»* : [офіц. сайт] / ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Київ, 2024. 42 с. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/742951> (дата звернення: 30.11.2025).
5. Психологічний супровід воєнного та повоєнного періодів України : інформ.-аналіт. довід. / упоряд.: О. П. Лучанинова, Я. В. Пилипчук, С. С. Рашидова, Г. В. Міськов, О. В. Углова; НАПН України, ДНПБ України ім. В. О. Сухомлинського. Вінниця : Твори, 2025. 290 с. URL: <https://dnpb.gov.ua/ua/?ourpublications=43644> . (дата звернення: 30.11.2025).

References:

1. Ivanova T. M. Methodychni pidkhody do formuvannia psykhologichnykh kompetentnostei u viiskovoslužbovtiv. *Psykhohohiia i suspilstvo*. 2019. № 2. S. 35–47.
2. Mazurenko L. Rolovi ihry yak metod osvitnoi pidhotovky viiskovykh psykhologiv. *Perspektyvy ta innovatsii nauky*. 2024. № 6. S. 268–275.
3. Petrenko O. V. Vidkryta osvita yak chynnyk modernizatsii pidhotovky fakhivtsiv u Zbroinykh Sylakh Ukrainy: monohrafiia. Kyiv : Akademvydav, 2020. 248 s.
4. Pidhotovka viiskovykh psykhologiv u systemi ukrainskoi osvity cherez pryzmu istoriohrafii (1991–2024 rr.) : bibliohr. ohliad / uklad.: Ya. Pylypchuk, O. Uhlova. *Virtualnyi chytalnyi zal osvitanyna. Rubryka «Osvita i nauka v umovakh viiny»* : [ofits. sait] / DNPB Ukrainy im. V. O. Sukhomlynskoho. Kyiv, 2024. 42 s. URL: <https://lib.iitta.gov.ua/742951> (data zvernennia: 30.11.2025).
5. Psykhologichnyi suprovod voiennoho ta povoiennoho periodiv Ukrainy : inform.-analit. dovid. / uporiad.: O. P. Luchaninova, Ya. V. Pylypchuk, S. S. Rashydova, H. V. Miskov, O. V. Uhlova; NAPN Ukrainy, DNPB Ukrainy im. V. O. Sukhomlynskoho. Vinnytsia : Tvory, 2025. 290 s. URL: <https://dnpb.gov.ua/ua/?ourpublications=43644> (data zvernennia: 30.11.2025).